

Hogeschool Rotterdam

Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

Herbeoordeling, beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Deze rapportage bevat de herbeoordeling van standaard 3 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties) van de bestaande hbo-bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (crohonummer 34616, voltijd en deeltijd) van Hogeschool Rotterdam.

Aanleiding & proces

Tijdens de vorige visitatie in september 2012 kwam het panel op standaard 3 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties) van het beperkte beoordelingskader tot het oordeel onvoldoende (*Hogeschool Rotterdam, Maatschappelijk werk en Dienstverlening, Voltijd en deeltijd, Beperkte opleidingsbeoordeling*, december 2012). Vervolgens heeft de opleiding in september 2013 een herstelplan ingediend. Het panel heeft de opleiding per brief (24 september 2013) laten weten zich in dit herstelplan te kunnen vinden. De NVAO heeft op 20 december 2013 besloten de opleiding een hersteltermijn toe te kennen.

Hogeschool Rotterdam heeft in juni 2014 een aanvraag ingediend op basis waarvan de NVAO tot een besluit kan komen of de bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (verder MWD) alsnog aan het beoordelingskader voldoet. Daarbij wordt uiterlijk 30 september 2014 het oordeel van het NQA-panel gevoegd over de vorderingen die zijn gemaakt bij het uitvoeren van het herstelplan. In deze rapportage geeft het panel zijn oordeel over de verbeteringen die inmiddels voor standaard 1, 2 en 3 zijn gerealiseerd.

Werkwijze

Bij de aanvraag werd door de opleiding MWD een informatiedossier aangeboden. Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek aan de opleiding diverse documenten bestudeerd, waaronder de afstudeerdossiers van vijftien (voltijd en deeltijd) recent afgestudeerde studenten. Op 4 september 2014 heeft het panel de opleiding opnieuw bezocht. Tijdens het bezoek heeft het panel gesprekken gevoerd met het opleidingsmanagement en directie, met recent afgestudeerde studenten, met docenten/afstudeerbegeleiders en met leden van diverse commissies. Alle informatie heeft het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel over standaard 3 en over de verbeteringen van de standaarden 1 en 2 te komen.

De beoordeling is uitgevoerd door hetzelfde visitatiepanel dat in september 2012 de visitatie heeft uitgevoerd en in september 2013 vertrouwen in het herstelplan heeft uitgesproken. Het panel is destijds in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de eerste visitatie en de hervisitatatie goedgekeurd door de NVAO.

Het panel dat deze herbeoordeling heeft uitgevoerd, bestond uit:

- Mevrouw M.A.W. Külman (voorzitter, domeindeskundige)
- Mevrouw M.A. Verharen MLC (domeindeskundige)
- Mevrouw K. Kleine (domeindeskundige)
- De heer S. Langius (studentlid)

Mevrouw drs. P. Göbel, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 24 september 2014

Panelvoorzitter

M.A.W. Külman

Panelsecretaris

P. Göbel

Conclusie

In 2012 heeft het panel dat de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Hogeschool Rotterdam heeft gevisiteerd de NVAO geadviseerd de opleiding een hersteltermijn toe te kennen. De NVAO heeft dit advies opgevolgd en heeft in haar besluit van 20 december 2013 vier verbeterpunten genoemd:

- heldere positionering van de opleiding, onder meer door explicietere definities van de termen 'integralist' en 'generalist' in de beschrijving van beoogde eindkwalificaties (standaard 1);
- een nadere uitwerking van de wijze waarop de onderwerpen 'onderzoek', 'diversiteit' en 'internationalisering' aan bod komen in het curriculum en de toetsing (standaard 2 en 3);
- deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van onderzoeksvaardigheden en internationalisering (standaard 2);
- een verder ontwikkeld toetsbeleid met aandacht voor de diversiteit van toetsing, de borging van de kwaliteit van toetsen, deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van toetsing en beoordeling, en de inzichtelijkheid van beoordelingen (standaard 3).

Het panel komt tot de volgende conclusies:

1. De opleiding heeft een duidelijke visie op 'generalist' en 'integralist' ontwikkeld, waardoor haar positionering is verhelderd. Het panel concludeert dat de opleiding deze verbetering heeft doorgevoerd.
2. Het onderwerp 'onderzoek' heeft in de vorm van een leerlijn een structurele plaats in het curriculum van MWD gekregen. De aspecten 'diversiteit' en 'internationalisering' komen in meer onderdelen van het curriculum terug dan tijdens de visitatie in 2012. Het panel is positief over de verbeteringen op deze punten.
3. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding stevig heeft ingezet op de scholing en professionalisering van het docententeam, niet alleen op onderzoeksvaardigheden en internationalisering, maar ook op begeleiden en beoordelen van afstudeerwerkstukken en op eenduidige toepassing van beoordelingscriteria. De opleiding heeft zich hiermee op dit punt sterk verbeterd.
4. De opleiding heeft haar toetsbeleid verder doorontwikkeld. Zij biedt nu een variatie aan toetsvormen aan en heeft een goed systeem ontwikkeld om kwaliteit en niveau van toetsen en afstuderen te waarborgen. Hierbij maakt zij ook gebruik van deskundigheid van buiten de hogeschool. De opleiding heeft een nieuw team van afstudeerbegeleiders en –beoordelaars geïnstalleerd. Het panel heeft vastgesteld dat het niveau en de kwaliteit van afstudeerwerkstukken de afgelopen twee jaar omhoog is gegaan waardoor het werk nu het bachelorniveau heeft. Daarmee heeft de opleiding zich ook op dit aspect sterk verbeterd en komt het panel tot het oordeel **voldoende** op standaard 3 (toetsing en gerealiseerd niveau).

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	18
3	Eindoordeel over de opleiding	23
4	Bijlagen	25
	Bijlage 1: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	27
	Bijlage 2: Bezoekprogramma	33
	Bijlage 3: Bestudeerde documenten	35

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. <i>Naam opleiding in CROHO</i>	Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
2. <i>Registratienummer opleiding in CROHO</i>	34616
3. <i>Oriëntatie en niveau</i>	hbo-bachelor
4. <i>Aantal studiepunten</i>	240 EC
5. <i>Graad</i>	Bachelor Social Work
6. <i>Variant(en)</i>	Voltijd en deeltijd

Administratieve gegevens van de instelling

7. <i>Naam instelling</i>	Hogeschool Rotterdam
8. <i>Status instelling</i>	Bekostigd
9. <i>Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg</i>	Positief

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard de punten die de NVAO in haar besluit van 20 december 2013 heeft genoemd:

- heldere positionering van de opleiding, onder meer door explicietere definities van de termen 'integralist' en 'generalist' in de beschrijving van beoogde eindkwalificaties (standaard 1);
- een nadere uitwerking van de wijze waarop de onderwerpen 'onderzoek', 'diversiteit' en 'internationalisering' aan bod komen in het curriculum en de toetsing (standaard 2 en 3);
- deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van onderzoeksvaardigheden en internationalisering (standaard 2);
- een verder ontwikkeld toetsbeleid met aandacht voor de diversiteit van toetsing, de borging van de kwaliteit van toetsen, deskundigheidsbevordering van docenten op het gebied van toetsing en beoordeling, en de inzichtelijkheid van beoordelingen (standaard 3).

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

In het rapport van 2012¹ concludeerde het panel het volgende:

“Een duidelijke visie op de positionering van de Rotterdamse maatschappelijk werker heeft het panel niet vernomen, waardoor de term generalist niet concreet (generalist als startkwalificatie, generalist-specialist of specialist-generalist) is ingevuld. Een visiediscussie over het al dan niet opleiden van domeinonafhankelijk generalisten zou de opleiding kunnen helpen bij haar positiebepaling.”

De opleiding heeft in 2014 in een document² haar visie op generalisme-specialisme, praktijkonderzoek, diversiteit in de grote stad en internationalisering vastgelegd. Voor de visie op het beroep sluit de opleiding aan bij *Het beroepsprofiel van de maatschappelijk werker* (2010). Het maatschappelijk werk richt zich op het bevorderen van het welzijn van mensen in de samenleving om hen tot hun recht te laten komen als mens en burger. Maatschappelijke veranderingen maken dat er steeds andere aspecten van het beroep worden benadrukt. In het beroepsprofiel wordt dat de vloeibare identiteit genoemd.

¹ Hogeschool Rotterdam, *Maatschappelijk werk en Dienstverlening, Voltijd en deeltijd, Beperkte opleidingsbeoordeling*, December 2012

² *Aanvullende visiedocumenten op opleidingsprofiel 2012, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening*, Curriculumcommissie MWD, Juni 2012

Momenteel wordt de maatschappelijk werker in de eerste lijn geconfronteerd met een veelheid aan vragen en problematieken, mede door de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Hij moet kunnen schakelen tussen de verschillende domeinen uit het leven van de cliënt: tussen materiële en immateriële zaken, juridische en psychosociale aspecten, collectieve arrangementen en individuele hulpverlening, tussen preventie en interventie. De generalist heeft kennis van al deze domeinen en kan deze voor de cliënt verbinden. Hij schakelt waar nodig deskundigen in of verwijst door. De maatschappelijk werker is zo een specialist in het generalist zijn.

De generalistische visie blijkt uit de competenties die garant staan voor een breed opgeleide professional (KT=kerntaak):

	Taakgebied I Directe en indirecte hulp- en dienstverlening	Taakgebied II Werken in en vanuit een arbeidsomgeving	Taakgebied III Werken aan professionaliteit en
Micro	1. De mw-er verleent hulp volgens het bio-psycho-sociaal model met maatschappelijk werk methoden in het vrijwillig kader op het niveau van het individu, sociale relaties en maatschappelijke positie. (KT1)	4. De mw-er werkt in en vanuit een organisatie en is daarbij een alerte professional die belang stelt in het welzijn van mensen. (KT3)	7. De mw-er reflecteert op het eigen beroepshandelen en stuurt de eigen beroepsontwikkeling aan (KT5)
Meso	2. De mw-er verleent hulp in een vrijwillig-, voorwaardelijk- en gedwongen kader, daarbij rekening houdend met <i>diversiteit</i> in een complexe samenleving. (KT1)	5. De mw-er is als professionaal loyaal aan de organisatie waar hij werkt, levert een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van die organisatie en kan zijn <i>discretionaire ruimte creëren, bewaken en benutten</i> . (KT3)	8. De mw-er draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep binnen een functie-groep. (KT6)
Macro	3. De mw-er verleent hulp door signalen te onderzoeken en deze zo nodig om te zetten in adviezen op preventief gebied en doet waar nodig aan belangenbehartiging en preventie op lokaal, nationaal en <i>internationaal niveau</i> . (KT2)	6. De mw-er werkt vanuit de organisatie samen met andere hulpverleners en organisaties, zowel lokaal, nationaal als <i>internationaal</i> ten behoeve van cliënten en cliëntgroepen. (KT4)	9. De mw-er draagt de in het beroep geldende waarden uit ten overstaan van andere disciplines binnen en buiten de organisatie en draagt bij aan de ontwikkeling van het beroep door (praktijk) onderzoek en innovatie op lokaal, nationaal en <i>internationaal niveau</i> . (KT6)

Vanuit de integraliteit en de diepgang van het verwerven van alle competenties wordt de student specialist in het generalist zijn. Dit is een verworvenheid die de afgestudeerde tijdens zijn loopbaan verder ontwikkelt. De opleiding biedt studenten daarnaast de mogelijkheid om zich op afgebakende beroepsgebieden te specialiseren, bijvoorbeeld in minoren en uitstroomprofielen.

In de periode april 2013 en mei 2014 heeft de opleiding deze visie tijdens professionaliseringsdagen met docenten besproken. Hierbij hebben de ontwikkelingen rondom Welzijn Nieuwe Stijl en WMO centraal gestaan. Ook in de beroepenveldcommissie zijn deze thema's onderwerp van gesprek geweest. De commissie schaaft zich achter het profiel van generalist-specialist en onderschrijft de actualiteit en relevantie van de profilering.

Het panel stelt vast dat de opleiding een heldere visie heeft op de generalistische maatschappelijk werker als verbinder tussen het individu en zijn sociale omgeving. Hij dient van alle markten thuis te zijn om gestalte te kunnen geven aan de sociale opdracht vanuit de samenleving. Uit het gesprek met recent afgestudeerde studenten bleek dat zij deze visie op het maatschappelijk werk ook zo ervaren hebben, hetgeen vooral bleek uit de wijkgerichte aanpak.

Het panel concludeert dat de opleiding haar positie heeft verhelderd door een duidelijke visie op de begrippen generalist, specialist en integralist te formuleren.

Standaard 2   Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

In het rapport van 2012³ concludeerde het panel het volgende:

“De opbouw langs de drie leerlijnen zorgt voor een overzichtelijk curriculum. In het vernieuwde programma is meer aandacht voor onderzoeksvaardigheden. Het panel is hier tevreden over, maar adviseert de opleiding na te gaan hoe zij zich nog sterker kan profileren op de hbo-identiteit van praktijkgericht onderzoek. Het panel is van mening dat de onderzoekskwaliteiten van diverse docenten nog verbeterd kunnen worden in de vorm van verdere professionalisering en deskundigheidsbevordering.

Het panel stelt vast dat in het deeltijdse programma meer aandacht is voor omgaan met diversiteit dan in het voltijdse curriculum. Studenten met wie het panel heeft gesproken, bevestigen dit. In het nieuwe curriculum lijkt de situatie omgedraaid (zie *Body of Knowledge and Skills*, 2012). Gezien het feit dat diversiteit een speerpunt is van de Hogeschool Rotterdam zou naar de mening van het panel in het programma explicieter aandacht mogen worden besteed aan diversiteit van de Rotterdamse samenleving en methodieken gericht op deze diversiteit en de relatie tussen diversiteit en internationalisering.”

---

³ Hogeschool Rotterdam, *Maatschappelijk werk en Dienstverlening, Voltijd en deeltijd, Beperkte opleidingsbeoordeling*, December 2012

In 2014 heeft het panel de volgende ontwikkelingen op het gebied van onderzoek, diversiteit en internationalisering kunnen zien.

Onderzoek

De afgelopen jaren heeft de opleiding de onderzoeksvaardighedenlijn verder ontwikkeld en in de vier opleidingsjaren opgenomen. De opleiding heeft als visie dat onderzoek een integraal onderdeel is van het werk van de maatschappelijk werker. Zij streeft daarbij zowel naar evidence based practice als naar practice based evidence⁴. Studenten leren te handelen op basis van gefundeerde methoden en om zelf onderzoek te verrichten om de eigen professie verder te ontwikkelen. Het praktijkgericht onderzoek levert praktische beroepsproducten op die bijdragen aan de oplossing van praktijkproblemen en de theorievorming daarover. Praktijkgericht onderzoek heeft een tweeledige betekenis voor de opleiding:

1. Diagnostisch Onderzoek in de rol van hulpverlener. ●
2. Praktijkgericht onderzoek in de rol van bruggenbouwer en informele leider. ●

Voor beide rollen van de maatschappelijk werker is het nodig om een onderzoekende houding te hebben en zich op te stellen als een innoverende en ondernemende maatschappelijk werker.

Tabel 1. maatschappelijk werk beroepsrol per competentie met onderscheid in diagnostisch onderzoek en praktijkgericht onderzoek

	Taakgebied I Directe en indirecte hulp- en dienstverlening Hulpverlener	Taakgebied II Werken in en vanuit een arbeidsomgeving Bruggenbouwer	Taakgebied III Werken aan professionaliteit en professionalisering Informele leider
Micro Hulpverlener	Direct contact met cliënt en zijn systeem. ●	De hulp wordt verleend vanuit een bepaalde organisatie met een maatschappelijke opdracht. Als hulpverlener denkt de maatschappelijk werker vanuit de leefwereld van de cliënt (deelnemer). ●	De maatschappelijk werker blijft continu zichzelf bijscholen en ontwikkelen. ●
Meso Bruggenbouwer	Legt een brug tussen cliënt/systeem en de verschillende sociale domeinen van cliënt/systeem. ●	De hulpverlener wordt ook geconfronteerd met het systeem. Hij zal een brug moeten bouwen tussen de leefwereld van de cliënt en het systeem (waarnemer). ●	Het maatschappelijk werk kent diverse werkerreinen en specialisaties. Generalisten en specialisten blijven elkaar beïnvloeden en zoeken continu contact met elkaar. ●
Macro Informele leider	Door de rol van signaleren/onderzoeken en handelen is de maatschappelijk werker tijdelijke een informele leider namens een cliëntgroep ten opzichte van beleidsmakers. ●	De spanning die er altijd is tussen leefwereld en systeem deelt de maatschappelijk werker met andere professionals. Signalen uit verschillende domeinen worden gebundeld en omgezet in adviezen naar beleidsmakers. ●	De maatschappelijk werker onderzoekt niet alleen behoeften van cliëntgroepen, maar ook zijn eigen handelen (PPO). Maatschappelijk werker- onderzoekers kunnen optreden als informele leiders binnen de beroepsgroep maar ook ten opzichte van andere disciplines. ●

De opleiding heeft beide rollen als onderzoeksvaardighedenlijnen in het curriculum opgenomen, zie hierna tabel 1 en 2.

Tabel 1: Onderzoekslijn Diagnostisch onderzoek: kennis en vaardigheden van maatschappelijk werk onderzoek (Aanvullende visiedocumenten op Opleidingsprofiel 2012, Juni 2014)

Jaar	Accent op kennis	competentie	Accent op vaardigheid(toepassing)	competentie
1	Agogiek en inleiding MWD	1, 2, 4, 6 en 8	Communicatieve basisvaardigheden (mondeling)	1 en 3
	Contact en analyse	1, 2, 3 en 6	Communicatieve basisvaardigheden (schriftelijk)	3, 4, 5, 8 en 9
			Communicatieve beroepsvaardigheden	1 en 2
2	Contact en hulpverlening	1 en 2	Practicum I en Werkplaats I	1, 2 en 3
	Morele oordeelsvorming	3, 5, 6 en 8	Practicum II en Werkplaats II	1, 2 en 3
3	Zingeving en maatschappelijk werk	1 en 2	Werkplaats III	2 en 3
	Supervisie	7	Supervisie	7
			Stage 3-1	1, 2, 3, 4, 5 en 6
	Normatieve professionaliteit	2, 6, 7, 8 en 9	Stage 3-2	1 t/m 9

Tabel 2: Onderzoeksvaardighedenlijn Praktijkgericht onderzoek: kennis en vaardigheden van maatschappelijk werk onderzoek (Aanvullende visiedocumenten op Opleidingsprofiel 2012, Juni 2014)

Jaar	Accent op kennis	competentie	Accent op vaardigheid (toepassing)	competentie
1	Onderzoeksvaardigheden	3 en 9	Project I	3, 5, 6, 8 en 9
			Project II	3, 6, 8 en 9
2	Project III	3, 8 en 9	Project III	3, 8 en 9
			Project IV	3, 6, 8, en 9
3	Onderzoek en beroepsinnovatie	3, 8 en 9		
4	Onderzoeksmethodologie	8 en 9	Afstuderen	3, 4, 6, 8 en 9

Voor de toetsing heeft de opleiding bij de verschillende programmaonderdelen beoordelingscriteria ontwikkeld (zie standaard 3).

Het panel stelt vast dat de opleiding een heldere visie op onderzoek heeft. De typen onderzoek zijn relevant voor de maatschappelijk werker. De afgestudeerden met wie het panel heeft gesproken, hebben natuurlijk nog niet het programma op de hierboven geschetste wijze gevolgd. Zij hebben een aanvullend programma gehad met specifieke aandacht voor onderzoek in het derde en vierde jaar. De aansluiting op het doen van onderzoek in het vierde jaar was volgens de afgestudeerden nog niet optimaal, maar gaandeweg bleek dat ze de belangrijkste theorie wel hadden gehad. Het panel spreekt zijn vertrouwen uit in de wijze waarop onderzoeksvaardigheden gedurende vier jaar in het programma is opgenomen.

Diversiteit

De opleiding betreft diversiteit op cultuur, religie, levensbeschouwing, etnische achtergrond, sekse, seksuele geaardheid, sociaal-economische positie en leeftijd. De student leert bewust en verantwoord om te gaan met veelheid van combinaties van deze dimensies door erop te reflecteren. In 2015 zal de ene helft van de Rotterdamse bevolking een autochtone afkomst hebben en de andere helft een allochtone. De diversiteit is ook zichtbaar in de studenten- en docentenpopulatie van de de opleiding. Nagenoeg de helft van de studenten van MWD heeft een allochtone achtergrond. Bij de docenten ligt dat wat lager.

Diversiteit komt in een aantal vakken expliciet aan bod: Culturele Antropologie, Sociologie en Politicologie (jaar 1), Diversiteit en Opvoeding (jaar 2), WMO en Sociaal beleid (jaar 3), en minoren (jaar 4). In de praktijkgestuurde onderdelen van het curriculum worden studenten geconfronteerd met de diversiteit van de grote stad en dan met name van Rotterdam. Diversiteit wordt geïntegreerd via reflectie, intervisie en supervisie. Diversiteit is een vast gespreksonderwerp geworden in projecten, stages, methodiek- en vaardigheidscursussen en werkplaatsen.

Volgens de afgestudeerden met wie het panel heeft gesproken, worden de verschillen in culturele achtergronden van de studenten in de lessen besproken en bediscussieerd, maar is het wel afhankelijk van de docent en het vak. Dit bleek ook uit het gesprek met een aantal docenten. In het tweede jaar maken studenten een inventarisatie in achterstandswijken van Rotterdam van de specifieke problemen en presenteren deze vervolgens aan klasgenoten.

Het panel stelt vast dat de aandacht voor diversiteit sinds het vorige bezoek vergroot is. Het onderwerp is zichtbaarder in het curriculum opgenomen, maar kan zeker in de uitvoering van de programma's nog worden versterkt. De opleiding heeft het voornemen hiertoe schriftelijk vastgelegd.

Internationalisering

De landelijke benchmark uit 2013 van het Landelijk Overleg van MWD-opleidingen is het startpunt voor de Rotterdamse opleiding geweest om haar visie op en invulling van internationalisering verder te ontwikkelen. Verschillende eindkwalificaties verwijzen expliciet naar een internationale context, vergelijk de competenties 3, 6 en 9 (zie schema op pagina 12). Als bouwstenen gebruikt de opleiding de volgende elementen:

- Buitenlandse literatuur: vooral vertaalde en in beperkt mate Engelstalige literatuur. Een internationale vergelijking is een verplicht onderdeel in de projecten van het eerste en tweede jaar en bij het afstuderen;
- Studentenmobiliteit: derdejaars studenten kunnen een stage in het buitenland lopen. Voor vierdejaars studenten is het mogelijk een minor in het buitenland te volgen. Volgens de afgestudeerden maakt een aantal van de studenten gebruik van deze mogelijkheden.
- Internationale netwerken en curriculum: er is een coördinator internationalisering op instituutsniveau. De opleiding heeft contacten met verschillende opleidingen in Europa. In het tweede jaar heeft de opleiding een internationale studiereis voor studenten georganiseerd. Komend studiejaar wordt deze vervangen door internationale opdrachten. In het vierde jaar wordt voor alle studenten een internationale week georganiseerd met als thema's bijvoorbeeld 'human rights' en 'rouw en rouwverwerking'.
- Docentmobiliteit: jaarlijks geven twee docenten gastlessen op de Howest Hogeschool Brugge (België). Een aantal docenten bezoekt jaarlijks het Wereld- en Europese congres van het IFSW.
- Global perspective: op basis van de eindkwalificaties geeft de curriculumcommissie in de ontwikkelopdracht elk jaar de cursusbeheerders de opdracht de cursus te ontwikkelen vanuit een internationaal perspectief.

Het panel heeft van afgestudeerden vernomen dat zij de internationale aspecten van het vak belangrijk vinden om de uitvoering van maatschappelijk werk in Nederland te kunnen vergelijken met die in het buitenland.

Het panel stelt vast dat de opleiding internationalisering een duidelijke plaats in het curriculum gegeven heeft. Hoewel één en ander nog in verder uitgewerkt zal worden, heeft de opleiding wel heldere lijnen uitgezet en een aantal zaken in het curriculum verankerd, zoals de studiereis in 2013-2014 naar Kopenhagen, Berlijn en Brugge, symposia, internationale opdrachten, de internationale week en het gebruik van buitenlandse literatuur.

Professionalisering en borging

De opleiding heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de professionalisering van de docenten. De leden van de curriculumcommissie en afstudeerbegeleiders hebben deelgenomen aan professionaliseringsdagen over onderzoek. Het gehele team is geschoold in de toepassing van onderzoeksvaardigheden in diverse programmaonderdelen (cursussen, projecten, afstuderen). Via intervisie- en kalibratiesessies stemmen docenten hun bevindingen op elkaar af. Lectoren van het Kenniscentrum Talentontwikkeling hebben afstudeerbegeleiders tijdens intervisiebijeenkomsten begeleid op eenduidige toepassing van beoordelingscriteria.

Ook op het gebied van diversiteit en internationalisering zijn docenten geschoold. Te beginnen met een oriëntatie op diversiteit en internationalisering met presentaties van docenten over hoe zij deze aspecten in hun lessen aan bod laten komen. Enkele docenten hebben zich verder verdiept in internationalisering.

De curriculumcommissie geeft elk jaar op grond van evaluaties ontwikkelopdrachten aan cursusbeheerders. Het aangescherpte profiel en de nadere uitwerking van leerlijnen hebben geleid tot specifieke opdrachten op het gebied van internationalisering, diversiteit en onderzoeksvaardigheden. Voor internationalisering stemt de opleiding haar beleid af in het Landelijk opleidingsoverleg MWD (LOO-MWD).

De opleiding legt jaarlijks het vernieuwde curriculum voor aan de beroepenveldcommissie en de opleidingscommissie. Het programma voor onderzoeksvaardigheden in het derde en vierde jaar is daarnaast voorgelegd aan twee externe lectoren.

Het panel concludeert dat de opleiding gevolg heeft gegeven aan het advies om een duidelijker profilering op het gebied van onderzoek te kiezen en onderzoek een goede verankering in het curriculum te geven. Ook het advies over diversiteit en internationalisering explicieter aan bod te laten komen heeft de opleiding opgevolgd. Het panel constateert dat het een structurele verbetering betreft, gezien de aandacht voor de professionalisering van docenten op deze gebieden en de borging via diverse commissies.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

In het rapport van 2012⁵ concludeerde het panel het volgende:

“Het panel is van oordeel dat de afstudeerproducten nog niet over de volle breedte het afstudeerniveau laten zien wat de opleiding nastreeft. Met name verschillende projectopdrachten van studenten van 2011-2012 vertonen gebreken op het gebied van verantwoording van methodes van aanpak en methodische uitvoering. In veel projecten is de verbinding tussen probleemstelling, literatuur, methode en conclusie diffuus. Verder is het panel niet geheel gerust over de mogelijkheden van meeliften in het groepswork. Het feit dat de beoordelingen voor alle groepsleden altijd gelijk zijn, is in dit verband een aandachtspunt voor de opleiding.

Het panel heeft wel vastgesteld dat de opleiding op weg is een flinke verbeterslag te maken met de introductie van de onderzoeksleerlijn. Het nieuwe toetsbeleid, dat in 2012-2013 volledig operationeel is, en de rol van examencommissie en toetscommissie vormen naar de mening van het panel een goede basis om tot uitvoering van het toetsplan te komen.

---

⁵ Hogeschool Rotterdam, *Maatschappelijk werk en Dienstverlening, Voltijd en deeltijd, Beperkte opleidingsbeoordeling*, December 2012

Het panel adviseert de NVAO daarom de opleiding een hersteltermijn toe te kennen, zodat zij aan kan tonen dat met het vernieuwde curriculum het gewenste kwaliteitsniveau kan worden gerealiseerd.”

In 2014 heeft het panel de volgende ontwikkelingen op het gebied van toetsing en gerealiseerd niveau aangetroffen.

Toetsing

De opleiding heeft zowel in de voltijd als in de deeltijd de variatie in toetsen vergroot. Er zijn multiple-choicetoetsen, opdrachten, essays, presentaties, portfolio's, combinatietoetsen en praktijkopdrachten. Het onderdeel *Praktijk* bij de deeltijd wordt nu zowel kwantitatief (aantal uren) als kwalitatief (competentieontwikkeling) beoordeeld. De opleiding heeft een routeplanner ontwikkeld om het beroepsmatig handelen van deze studenten te kunnen beoordelen. Het panel is positief over deze aanpak.

De opleiding heeft samen met het Bureau Externe Betrekkingen en de dienst Onderwijs en Kwaliteit nieuwe beoordelingsformulieren voor de projecten ontwikkeld. Hierin zijn diverse criteria opgenomen: voorwaardelijke, formele, procesmatige, inhoudelijke en onderzoeksmethodische. De beoordeling van projecten bestaat zowel uit een groepsbeoordeling als een individuele beoordeling.

De verscherpte aandacht voor onderzoeksvaardigheden, internationalisering en diversiteit is ook in de toetsing terug te vinden. In de praktijkgestuurde leerlijn gaan studenten de confrontatie aan met grootstedelijke vraagstukken, hoewel deze confrontatie nog nadrukkelijker kan, en met een diversiteit aan bevolkingsgroepen. In de projecten worden studenten getoetst aan de hand van specifieke beoordelingscriteria.

De opleiding MWD heeft de afgelopen drie jaar professionaliseringsdagen voor de docenten georganiseerd. Deze waren erop gericht dat docenten de lijn competenties – indicatoren – leerdoelen – beoordelingscriteria op een eenduidige manier toepassen. Verder is er aandacht geschonken aan toetsing en beoordeling van projecten in de praktijkgestuurde leerlijn. Cursusbeheerders hebben een aparte training gehad in het ontwikkelen en verbeteren van studiehandleidingen en daarbij behorende toetsmatrijzen. Ook de toetscommissie heeft een training gevolgd gericht op screening van toetsen.

De opleiding heeft de kwaliteit van de toetsing de laatste jaren structureel weten te borgen. In opdracht van de examencommissie maakt de toetscommissie elk jaar een werkplan voor het screenen van toetsen. Bij het ontwikkelen van toetsen controleert een cursusteamlid altijd vooraf een toets aan de hand van een vier-ogenformulier. De examencommissie keurt elk jaar de toetsplannen. De curriculumcommissie controleert of de studiehandleidingen voldoen aan de ontwikkelopdrachten.

Stage

De stage wordt beoordeeld op basis van het proces en het methodisch handelen van de student. Stagedocenten geven schriftelijk feedback bij de eindbeoordeling van stage 3 in het derde jaar. De opleiding heeft hiervoor rubrics ontwikkeld, die na evaluatie in de beoordelingsformulieren verder zijn aangescherpt. Studenten worden in stage 3 op eindniveau getoetst. Daarom heeft de opleiding een tweede beoordelaar bij de beoordeling van deze stage ingevoerd.

Net als bij de andere toetsen bewaken de examencommissie en de toetscommissie de kwaliteit en het niveau van de stages. Praktijkcoördinatoren van de voltijd en de deeltijd beoordelen vooraf de relevantie en geschiktheid van de stageplaats c.q. het werk aan de hand van inhoudelijke en kwantitatieve criteria. Afgelopen jaar heeft de opleiding een aantal checks uitgevoerd op de correcte toepassing van de beoordelingsformulieren. Bij een tweede controle bleek dit een positieve uitwerking te hebben gehad.

Afstuderen

De inhoud en opzet van het afstuderen in jaar 4 is vastgelegd in de studiehandleidingen voor voltijd en deeltijd. De opleiding verwacht dat studenten in het afstudeerwerkstuk een verantwoording kunnen geven van en de verbinding kunnen leggen tussen de volgende onderdelen: beroepsrelevantie van de opdracht en vertaling in een probleemstelling, adequate verwerking van literatuur in de analyse, gekozen onderzoeksmethode, juiste gegevensverzameling en –verwerking en een koppeling van het resultaat aan probleemstelling en analyse. Het panel stelt vast dat de opleiding hierin is geslaagd, zoals uit de bestudeerde afstudeerwerkstukken blijkt.

Na de negatieve uitkomst in 2012 heeft het management een nieuwe groep docenten als afstudeerbegeleider/beoordelaar en tweede beoordelaar ingezet. Studenten verrichten nu een individueel onderzoek en maken een individueel onderzoeksverslag en beroepsproduct. Van afgestudeerden heeft het panel vernomen dat enkelen nog in groepsverband zijn begeleid, maar dat de beoordelingscriteria en feedback waren aangescherpt en individueel werden toegepast. Deze groep bestond uit studenten uit eerdere cohorten die waren vertraagd. Uit de beoordelingsformulieren blijkt aan welke eisen voor onderzoeksvaardigheden de student moet voldoen. De afstudeercoördinator beoordeelt vooraf de geschiktheid van een afstudeeropdracht. Eerste en tweede beoordelaar beoordelen de onderzoeksopzet. Tot slot beoordelen zij het onderzoeksverslag en het beroepsproduct. Per stap worden beoordelingsformulieren ingevuld.

De afstudeerbegeleiders en beoordelaars zijn goed voorbereid op hun taak: door workshops voor het toepassen van beoordelingscriteria, intervisiebijeenkomsten en professionaliseringsdagen, inzet van externe lectoren om de beoordelingscriteria af te stemmen. Uit het gesprek met deze groep bleek dat zij de workshops en discussies met andere hogescholen zeer waarden. Het niveau van het afstudeerwerk is duidelijk omhoog gegaan, zoals het panel heeft vastgesteld.

De opleiding heeft een aantal extra borgingselementen ingezet om de kwaliteit en het niveau van het afstuderen te garanderen. De examencommissie is verantwoordelijk. Zij heeft in 2013 een aantal eindgesprekken bijgewoond voor haar oordeelsvorming over het eindniveau. Twee externe lectoren hebben in 2012-2013 het studieprogramma voor onderzoeksvaardigheden en afstuderen becommentarieerd, evenals twee onderzoeksverslagen van studenten. Deze rol is nu overgenomen door lectoren van Hogeschool Rotterdam.

Ook op het niveau van begeleiders/beoordelaars zijn er extra waarborgen ingevoerd. De opleiding werkt samen met de Hogeschool van Amsterdam en de Haagse Hogeschool om steekproefsgewijs van elkaar onderzoeksverslagen en beoordelingen te bekijken. Recent heeft de opleiding een reviewcommissie geïnstalleerd die adviezen geeft over de beoordeling van de onderzoeksopzet, het onderzoeksverslag en het beroepsproduct. De reviewcommissie bestaat uit twee lectoren, een docent onderzoeksvaardigheden van Hogeschool Inholland, een medewerker uit het beroepenveld en twee adviseurs van de dienst Onderwijs en Kwaliteit.

Het panel is onder de indruk van wat de opleiding de afgelopen twee jaar heeft gerealiseerd. Onderzoek vormt nu een goede component van de afstudeerwerken. De grootstedelijke problematiek is in de meeste onderzoeksverslagen terug te vinden en is ook een apart beoordelingscriterium. Dit laatste geldt in mindere mate voor diversiteit.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** op standaard 3, Toetsing en gerealiseerd niveau.

Tot slot

Aan het eind van het bezoek heeft het management het panel geïnformeerd over de toekomstige koers van de opleiding, vastgelegd in het document *Koersen op de toekomst* (Sociaal agogisch werk in de participatiesamenleving, Trendanalyse en beleidsonderzoek, januari 2014). Hieruit blijkt dat de opleiding een koers gaat varen die past in de Rotterdamse participatiesamenleving. Deze koers is enthousiast ingezet door management en docenten. Belangrijk in dit verband is ook het voornemen om nieuwe docenten te werven die passen binnen het multiculturele profiel, zoals bij de studentenpopulatie al zichtbaar is.

Het panel heeft op basis van de bevindingen en de toekomstige koers vertrouwen in deze opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Hogeschool Rotterdam.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Hogeschool Rotterdam als **voldoende**.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Mevrouw M.A.W. Külman, voorzitter

Mevrouw Külman is voornamelijk ingezet vanwege haar kennis van het werkveld en haar vakdeskundigheid. Bovendien heeft zij expertise op het gebied van onderwijs door haar docentschap in de vakken maatschappelijk en cultureel werk aan de Hogeschool van Amsterdam. Zij heeft deelgenomen aan de NQA-auditortraining hoger onderwijs. Voor deze visitatie heeft mevrouw Külman onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

	Diverse cursussen op het terrein van onderwijskunde, personeel en organisatie en financieel management
1987 – 1989	Doctoraal fase politicologie, niet afgesloten
1974 – 1976	Voortgezette Opleiding, 2e fase Groepsmaatschappelijk Werk
1963 – 1968	Dagopleiding Cultureel Werk

Werkervaring:

2009 – heden	Gepensioneerd.
2006 – 2009	Bestuurslid Stichting ENIP (En Nu iets Positiefs) te Amsterdam. Een stichting om voornamelijk Marokkaanse jongeren weer aan scholing of aan werk te helpen. Een succesvolle aanpak, zoals is gebleken.
2002 – 2009	President Commissaris NV Zeedijk, een ontwikkelingsbedrijf waarvan de gemeente Amsterdam de grootste aandeelhouder is.
2000 – 2006	Commissaris Stichting Doen, één van de Beneficiënten van de Postcodeloterij
1996 – 2001	Directeur Dienst Binnenstad te Amsterdam, stadsdeelorganisatie onder bestuur van B&W en Gemeenteraad van Amsterdam verantwoordelijk voor alle gemeentelijke taken zoals het doen voorbereiden en uitvoeren van het welzijnsbeleid
1996 – 2000	Bestuurslid Open School Bijlmermeer: vmbo, havo en atheneum
1991 – 1996	Directeur Dienst Welzijn Alkmaar. Sectoren: Sociale Dienst en Welzijnsbeleid, Sport, Cultuur, Onderwijs
1989 – 1991	Voorzitter beroepenveldcommissie maatschappelijk werk en dienstverlening
1976 – 1991	Diverse functies binnen de Hogeschool van Amsterdam;
1976 – 1983	Docent dagopleiding, Methodiek zowel maatschappelijk als cultureel werk.
1983 – 1991	Diverse staf- en managementfuncties. Staffunctie personeel en organisatie (waaronder de leiding over herplaatsingsprocedures o.a. via HBO-Raad). Laatste functie directeur parttime opleiding maatschappelijk werk en dienstverlening. Gedurende de gehele periode supervisor zowel de 1e als de 2e fase. Tevens meegewerkt aan zgn. contractactiviteiten op het terrein van personeel en organisatie en sociaal management.
1967 – 1976	Diverse functies als maatschappelijk werkster.

Mevrouw M.A. Verharen MLC

Mevrouw Verharen is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van Social Work. Mevrouw Verharen is programmamanager, organisatie adviseur, intern auditor bij Zuyd Hogeschool. Sinds 1996 is zij werkzaam voor en binnen de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de toenmalige Hogeschool Sittard. Na neutrale conversie is dat uitstroomprofiel opgegaan in wat nu de brede bacheloropleiding voor Social Work is, waarvan zij medeschrijver / ontwikkelaar was. Als intern auditor heeft zij de afgelopen jaren de visitatierapporten geschreven voor de opleidingen bachelor Social Work in 2006; EVC-procedures 16 opleidingen in 2007-2008, master Advanced Nurse Practitioner in 2008 en bachelor Social Work in 2010-2012. Zij is adviseur bij de visitatierapportages voor de bacheloropleidingen Hogere Juridische Opleiding in 2011 en People & Business Management in 2011-2012. Zij is schrijver / samensteller portfolio Faculteit Sociale Studies en schrijver / medeontwikkelaar van interfacultaire masteropleiding op het gebied van zorg en welzijn. Zij is lid van de stuurgroep Social Work 2.0; vanuit assurance-rol toezicht op naleving van interne en externe kaders binnen meerjarig innovatieproject tot geheel herziene Social Work opleiding (tot generalist). Zij is lid van de landelijke werkgroep Social Work. Ook is zij voorzitter geweest van de examencommissie, deelraad, theorie en methodiekdocent met als vakspecialisatie organisatie & management, systeembenadering en legitimatievraagstukken. Voor deze visitatie heeft mevrouw Verharen onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2014	NVAO training secretarissen
2013 – heden	Managementwetenschappen – Open Universiteit NL
Voorjaar 2013	Masterclass Management van processen – Nyenrode Lean-management & horizontaal organiseren
2009 – 2012	Masteropleiding Leadership in Change
1999 – 2004	Katholieke Universiteit Nijmegen Pedagogische Wetenschappen & Onderwijskunde
1993	VO- Supervisie HvA
1992	VO-systeembenadering HvA
1984 – 1988	HBO-MWD Hogeschool Sittard (nu Zuyd)

Werkervaring:

1996 – heden	ZUYD Hogeschool
2012 – 2014	Projectleider Decentrale kwaliteitszorg Zuyd
2012 – 2013	Lid projectgroep Strategymaps Zuyd over alignment van bedrijfs- en besturingsprocessen
2010 – heden	Programmamanager organisatie adviseur intern auditor
2008 – 2010	Platform secretaris
2007	Interim Directeur Social Work
1988 – 2006	Maatschappelijk werker / coördinator MW Stichting Welzijnswerk Landgraaf (nu WELSUN)

Mevrouw K. Kleine

Mevrouw Kleine is ingezet vanwege haar onderwijsdeskundigheid en haar vakdeskundigheid op het gebied van hoger sociaal agogisch onderwijs. Zij is directeur van HaKa-Nederland, dat met name actief is binnen het onderwijs en de (jeugd)zorg. Daarnaast is zij bij de HBO-Raad projectleider van het project “diversiteit in jeugdbeleid” en projectleider “praktijkervaring HSAO docenten”.

Tot 2011 was zij directeur bij Hogeschool Inholland Rotterdam en Den Haag van de hbo bacheloropleidingen CMV, MWD en SPH, waar ook 3 mbo-opleidingen waren ondergebracht. Zij heeft verschillende publicaties op haar naam staan. Voor deze visitatie heeft mevrouw Kleine onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2002 – 2003	Management cursus bij IBO
1998	Didactiek voor HBO-docenten
1994 – 1995	VO-supervisie en begeleidingskunde
1989 – 1991	VO-management
1982 – 1986	HBO-jeugdwelzijnswerk

Werkervaring:

2011 – heden	Directeur HaKa-Nederland, Projectleider HBO-Raad in het kader van professionaliseren van docenten, Projectleider Jeugdzorg Nederland voor traineeship startende werkers in de jeugdzorg, ontwikkelen competentie seksueel misbruik voor HBO en Jeugdzorg Nederland, projectleider HBO-raad Diversiteit in Jeugdbeleid(ZonMW), EVC-aanbieder branchestandaard Jeugdzorgwerker Lid Raad van toezicht LOC (zeggenschap in zorg)
2005 – 2011	Directeur bij Hogeschool Inholland Rotterdam en Den Haag van CMV, MWD en SPH.
2003 – 2005	Programma directeur bij Hogeschool Inholland bij de economische opleidingen (MER, P&A, SJD, CE, IBMS, IBL)
2002 – 2003	Opleidingsmanager SJD bij Hogeschool Inholland
1999 – 2002	Trainer op het gebied van communicatie, verhoortechnieken, leiderschap en jeugdzorg
1986 – 1999	Werkzaam in de jeugdzorg als groepsleider, manager, opleidingsadviseur en trainer

Overig:

heden	Bestuurslid Stichting Fie van der Hoop en SOD, Bestuurslid bij Socio pro, Bestuurslid Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg
2006 – 2011	voorzitter van de sectorraad HSAO en lid van het SAC HSAO

Publicaties:

2012	Hoofdstuk in het boek: DE JEUGDPROFESSIONAL IN ONTWIKKELING. Handboek voor professionals in het jeugddomein.
2011	Tijdschrift Sozio-SPH “van wantrouwen naar vertrouwen”
2011	Tijdschrift HO management “ruimte voor de professional”
2009	Tijdschrift HO management “praktijkgericht onderwijs en onderzoek in communities”

De heer S. Langius

De heer Langius is ingezet als studentlid. Hij volgt de hbo bacheloropleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening bij Hogeschool Utrecht, waar hij lid is van de opleidingscommissie. Daarnaast is hij betrokken geweest bij de interne audit van de Hogeschool Utrecht. Hij heeft als studentpanellid deelgenomen aan visitaties van hbo-bacheloropleidingen MWD bij Hogeschool Rotterdam, Avans Hogeschool en Saxion Hogeschool.

De heer Langius is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein.

Voor deze visitatie is de heer Langius aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2010 – heden Maatschappelijk Werk en Dienstverlening – Hogeschool Utrecht
2008 – 2010 Havo – Pantarijn, Wageningen
2004 – 2008 VMBO-TL – Pantarijn, Wageningen

Werkervaring:

2010 – 2012 vakkenvuller C1000 Vaartjes
2009 – 2010 vakkenvuller Kruitvat
2008 – 2009 begeleider Ouwehands dierenpark (begeleiden van kinderen in attracties)

Stages:

2012- 2013 Stagiair woonbegeleider RIBW AVV, Wageningen (begeleiden van mensen met een psychisch ziektebeeld bij het wonen en de wensen van de cliënt.)
2011 – 2012 Stagiair baliemedewerker – Meldpunt vrijwilligerswerk Wageningen (sociale kaart van Wageningen bijwerken, hulpvragen verduidelijken, representeren van het Meldpunt, administratie bijhouden. Maatje bij Vitzo en de Vriendendienst van Humanitas.)
2010 – 2011 Stagiair kinderwerker - Stichting Welzijn Amersfoort (organiseren van activiteiten, begeleiden bij spellen, analyseren en signaleren van problematiek in de wijk.)

Mevrouw drs. P. Göbel

Mevrouw Göbel is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft meer dan tien jaar ervaring met visiteren in bijna alle sectoren van het hbo. Ze heeft bij Lloyd's auditcursussen gevolgd. Verder heeft zij twintig jaar ervaring met ontwikkelen van onderwijsprogramma's, lesgeven en beoordelen van studenten en met management in het hoger beroepsonderwijs in uiteenlopende sectoren. Mevrouw Göbel heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en de intervisie in 2012. Zij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1976 – 1979 Rijksuniversiteit Utrecht, Nederlandse taal- en letterkunde
1971 – 1976 Tweedegraads lerarenopleiding: Nederlands en Engels

Werkervaring:

2005 – heden secretaris en adviseur Raeflex
2004 – heden senior auditor en adviseur NQA
2000 – 2004 Medewerker kwaliteitszorg bij de HBO-raad
1997 – 2000 Projectleider bij de afdeling Onderwijszaken van de Saxion Hogeschool Enschede

- 1994 – 1997   Directeur van het instituut Welzijn en Arbeid bij de Saxion Hogeschool Enschede
- 1993 – 1995   Studentendecaan en vertrouwenspersoon bij de sectoren Welzijn en Arbeid,
Lerarenopleiding Basisonderwijs en Conservatorium
- 1987 – 1993   Studentendecaan en vertrouwenspersoon bij de sector Economie Saxion Hogeschool
Enschede
- 1980 – 1993   Docent taalbeheersing bij de sector Economie Saxion Hogeschool Enschede
- Overig:*
- 2006 – 2011   lid hoofdbestuur VVAO

Bijlage 2: Bezoekprogramma

Programma hervisitatie MWD

donderdag 4 september 2014

Museumpark Paviljoen 1^e verdieping

Lokaal P01.013

Contactpersoon: Gerard Neger 06 29501925

Tijd/lokaal	lokaal	Programmaonderdeel	Gespreksdeelnemers
12.00-12.30	P01.013	Ontvangst/ Lunch en eventueel materiaal bekijken	Panel, Yasemin Güler, Gerard Neger
12.30-12.45	P01.013	Presentatie opleiding: verbetertraject en bereikte resultaten	Yasemin Güler en Gerard Neger
12.45-13.00	P01.013	Pauze van het panel	
13.00-13.30	P01.013	Bevraging studenten	Studenten <ul style="list-style-type: none"> • Juliette Wever (VT-HP) • Rachel Cornelis (VT) • Naziha Essanhaji (VT) • Racha de Kok (VT)
13.30-13.45	P01.013	Pauze van het panel	
13.45-14.15	P01.013	Bevraging begeleiders en examinatoren afstuderen	<ul style="list-style-type: none"> • Ellen Kramer, afstudeercoördinator • Monique Strijk • Najat Kaabouni • Fred Sepp • Annette Strengholt • Marjo Westenborg
14.15-14.30	P01.013	Pauze van het panel	
14.30-15.00	P01.013	Bevraging over borging: examencie, opleidingscie, toetscie	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Examencommissie ISO Fons van Maldeghem • Examencommissielid MWD Yvonne Dievendaal • Voorzitter Toetscommissie MWD Monique Everts • Voorzitter Opleidingscommissie MWD (student) Maarten van Brussel • Opleidingscommissielid (docent) Marije Kastelein
15.00-15.15	P01.013	Pauze van het panel	
15.15-15.45	P01.013	Bevraging Opleidingsmanagement	Yasemin Güler, Jeroen Oversier, Jos Coonen
15.45-16.15	P01.013	Interview Directie ISO over Koers op toekomst	Yasemin Güler, Jeroen Oversier, Jos Coonen
16.15-16.30	P01.013	Pauze van het panel	
16.30	P01.013	Terugkoppeling	Alle deelnemers

Bijlage 3: Bestudeerde documenten

Aangeleverde documenten:

- 20134075 Definitief besluit NVAO MWD 1350
- Stand van zaken notitie MWD HR juni 2014
- Volledig rapport Verbeterplan en realisatie 2012-2013 MWD HR def.
- Aanvullende visiedocumenten op opleidingsprofiel 2012, juni 2014
- Studentenhandleiding Stage 3 2013-2014
- Studiehandleiding Afstuderen deeltijd ISO-MWD 2013-2014
- Studiehandleiding Afstuderen voltijd ISO-MWD 2013-2014
- Beoordelingslijst stage 3 voltijd,
- Routeplanner deeltijd opleiding MWD van jaar1, 2, 3 en 4,
- De notitie Onderzoek, diversiteit en Internationalisering, gerelateerd aan de competenties
- 3 verslagen van de Reviewcommissie MWD;
- Aanpak en eindverslag review afstuderen MWD 2012-2013
- Rapportage reviewcommissie 2013-2014
- En kort verslag van kalibratiebijeenkomst van docenten met de Reviewcie. 23.01.2014
- MWD Toetscommissie Werkplan 2013-2014
- Jaarverslag Toetscommissie MWD 2013-2014

Ter inzage tijdens het bezoek:

1. Toetsbeleid dat door de opleiding wordt gehanteerd. (Zie map Toetscommissie)
2. Werkplan toetscommissie 2012-2013; 2013-2014. (Zie map toetscommissie)
3. Jaarverslag toetscommissie 2012-2013; 2013-2014. (Zie map Toetscommissie)
4. Notulen Toetscommissie. (Zie map Toetscommissie)
5. Toetsanalyses van de toetscommissie 2011, 2012, 2013. Alfabetisch op modulenaam. (Zie Map Toetsanalyses)
6. Inge vulde toetsmatrijzen 2013-02014.(Zie map Toetsmatrijzen)
7. Jaarverslag 2013-2014 Opleidingscommissie. (zie Map Opleidingscommissie)
8. Notulen opleidingscommissie 2013-2014.(Zie Map Opleidingscommissie)